

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผสานวิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่า ปราบถวรายละเอียด ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูลของโครงการวิจัยนี้ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ (1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นความรู้พื้นฐานและสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยและ(2) การเก็บข้อมูลภาคสนามพื้นที่วิจัย แหล่งเรียนรู้ชุมชนตั้งอยู่บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 6 บ้านกุดแคน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และหมู่บ้านขยายผลการวิจัย คือ บ้านหินลาด ตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ระยะเวลาจึงได้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันไปในแต่ละระยะเวลาของการเก็บข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้สำรวจสภาพบริบทชุมชน ปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความต้องการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพ จากประชากรของหมู่บ้านในตำบลหนองโน โดยการเปิดตารางเครจซีเมอร์แกน (R.V.Krejcie & D.W.morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 40) คือ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 676 คน ใช้สำหรับตอบแบบสอบถาม สำรวจปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความต้องการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพ (ดังตารางที่ 1)และมีสมาชิกเกษตรกรอายุตั้งแต่ 8 ปี ถึง 60 ปี มีเด็กเยาวชน ผู้ปกครองเด็กเยาวชน ประชาชน ปราชญ์ชุมชน อสม.และอบต. ที่เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ ที่มีฐานะยากจน ปานกลาง ร่ำรวย และเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเปิดเวทีชาวบ้านจัดกลุ่มสนทนาข้อมูลบริบทชุมชน สภาพปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความต้องการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพ จำนวน 60 คน จากบ้านกุดแคนและหมู่บ้านขยายผลการศึกษา จำนวน 12 คน รวม 72 คนผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อประเมินแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 เกษตรกรในตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน (รายงานแผนปฏิบัติงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 2552-2555) ดังนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านหนองโน	226	460	631	1091
2	บ้านกุดแคน	140	318	300	618
3	บ้านหนองอีดำ	147	318	200	518
4	บ้านนากเขียน	205	597	400	997
5	บ้านหนองโน	210	472	400	872
6	บ้านกุดแคน	167	293	200	493
7	บ้านสวนมอน	72	170	170	346
8	บ้านหนองโน	152	372	320	692
รวม	5 หมู่บ้าน 8 เขตการปกครอง	1319	3,000	2500	5500
ประชากรโดยการเปิด ตารางเศรษฐกิจชี้มอร์แกน			341	335	676

ระยะที่ 2 การเขียนหลักสูตรแหล่งเรียนรู้ชุมชนจัดการศึกษาสัมมาอาชีพแบบมีส่วนร่วม โดยองค์กรชุมชนของกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคน กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรเพศชาย-หญิง อายุตั้งแต่ 8-60 ปี ที่เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ มีฐานะยากจน ปานกลาง และร่ำรวย จำนวน 60 คน จากบ้านกุดแคนและบ้านหินลาดจำนวน 12 คน รวม 72 คน ประชาชน ชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน (ชุดเดิมในระยะที่ 1) เพื่อดูการใช้ภาษาและด้าน เนื้อหาให้ถูกต้อง

ระยะที่ 3 การถอดบทเรียนและขยายผลการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพแบบมีส่วนร่วม โดยองค์กรในชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองของกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรเพศชาย-หญิง อายุตั้งแต่ 8-60 ปี ที่เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ มีฐานะยากจน ปานกลาง และร่ำรวย จำนวน 60 คน จากบ้าน

ภาคและบ้านหินลาดจำนวน 12 คน รวม 72 คน (กลุ่มเดิมจากระยะที่ 1,2) ผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 1 คนสาขาเกษตรกรรม และปราชญ์ชาวบ้านภายในชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือวิจัยที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เครื่องมือการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ (1) แบบสอบถามสำรวจปัญหาการ

ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและสอบถามความต้องการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพของเกษตรกร
จำนวน 676 คน ในตำบลหนองโน จำนวน 20 ข้อ (2) แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างและไม่มี
โครงสร้าง จำนวน 15 ข้อ สำหรับจัดกลุ่มสนทนากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 72 คน และ(3)
แบบบันทึกการประชุม

3. เครื่องมือการวิจัยระยะที่ 2 การเขียนหลักสูตรการจัดการศึกษาสัมมา
อาชีพแบบมีส่วนร่วม โดยองค์กรชุมชนสมาชิกที่เขียนหลักสูตร (1) สมาชิกกลุ่มตัวอย่าง
เกษตรกร จำนวน 72 คน ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม 3 คน และ(3) ปราชญ์ชาวบ้านภายในชุมชน

4. เครื่องมือการวิจัยระยะที่ 3 (1) การจัดเวทีชาวบ้านสนทนากลุ่มถอดบทเรียน
เรื่องสัมมาอาชีพ สมาชิกกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรบ้านกุดแคนและบ้านหินลาด เข้าร่วมสนทนา
กลุ่มถอดบทเรียน ผู้เชี่ยวชาญสาขาเกษตรกรรม จำนวน 1 คน และปราชญ์ชาวบ้านภายใน
ชุมชนและแบบประเมินการพึงตนเอง

การสร้างเครื่องมือการวิจัยและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความต้องการจัด
การศึกษาสัมมาอาชีพ

1. แบบสอบถาม ใช้สำรวจสภาพปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความ
ต้องการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพ มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม
ศรีสะอาด (2553 : 40 - 63)

- 1.2 สร้างแบบสอบถามจำนวน 23 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
คือ

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด

- 4 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับมาก

- 3 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับน้อยที่สุด

1.3 นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ดังนี้

1.3.1 นางละมัย ฤทธิเดช วุฒิการศึกษา ทศ.ม. สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ตำแหน่งนักวิชาการเชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม เชี่ยวชาญสาขาเกษตร

1.3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาติ มณีโชติ วุฒิการศึกษา ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต (ปร.ค.) สาขาวิชาโทศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

1.3.3 ดร.สมปอง ศรีกัลยา วุฒิการศึกษา ศษ.ค. สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร พบว่าได้แบบสอบถามจำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .90 (ภาคผนวก หน้า 154-155)

1.4 จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้กับกลุ่มประชากรต่อไป

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง

2.2 ศึกษารูปแบบวิธีการสัมภาษณ์

2.3 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

2.4 กำหนดเนื้อหาในการสัมภาษณ์ให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.5 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามรูปแบบที่เหมาะสมและกำหนดประเด็นเนื้อหาภาษาการตั้งคำถาม พิมพ์เป็นฉบับร่างแบบสัมภาษณ์

2.6 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) ตรวจสอบรูปแบบเนื้อหา เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะด้านการใช้ข้อความที่ซ้ำซ้อนและควรสัมภาษณ์ในแต่ละข้อเพียง 1 ประเด็น ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์

2.7 คณะที่มวิจัยได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะด้านการใช้ข้อความที่ชัดเจน

และในแต่ละข้อจะมีประเด็นสัมภาษณ์มีเนื้อหาประเด็นเดียว และจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อเตรียมนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การสร้างแบบบันทึกการประชุม มีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบการบันทึกการประชุมจากเอกสารหนังสือระเบียบ

งานสารบรรณ

3.2 จัดทำรูปแบบการบันทึกการประชุม นำเสนอแบบบันทึกการประชุมต่อผู้เกี่ยวข้องขาดเคิม เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติมในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการใช้งาน

3.3 ฝึกทดลองการบันทึกการประชุมลงในแบบบันทึกการประชุมเพื่อศึกษาสภาพปัญหาของแบบบันทึกการประชุม และผู้บันทึกการประชุม

3.4 นำแบบบันทึกการประชุมที่ได้แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปบันทึกการประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความต้องการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพและบันทึกการประชุมถอดบทเรียน

ระยะที่ 2 การเขียนหลักสูตรการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพแบบมีส่วนร่วม โดยองค์กรชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองของกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคน มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมคือ

1) เปิดเวทีชาวบ้านจัดกลุ่มสนทนาระดมความคิดเห็นร่วมกันจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคนและบ้านหินลาด จำนวน 72 คน แต่เข้าร่วมการประชุม จำนวน 60 คน เพราะเกษตรกรกลุ่มเด็กและเยาวชนบางคน ไปเยี่ยมผู้ปกครองที่ย้ายถิ่นไปทำงานต่างจังหวัดไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ในวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2555 เพื่อวิเคราะห์บริบทชุมชน ปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความต้องการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพ โดยสมาชิกในกลุ่มเข้าร่วมแบ่งเป็น 6 กลุ่ม ร่วมกับนักวิชาการและคณะที่มวิจัยเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำการวิเคราะห์บริบทชุมชน ปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความต้องการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพ

2) ได้ชุดความรู้บริบทวิเคราะห์ชุมชนใช้เพื่อการจัดเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้สภาพปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีปัญหาเรื่องนี้สินครัวเรือนเกษตรกร ปัจจัยต้นทุนการผลิตสูงและขาดแหล่งทุนสนับสนุน และความต้องการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ (1) การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ (2) สมุนไพรอาหารเพื่อสุขภาพ และ(3) อาชีพนอกภาคการเกษตรกรรม คนตรีพื้นบ้านไปกลางประยุกต์ สมาชิกให้เหตุผลการเลือกอาชีพเสริมเพราะมีปราชญ์ชาวบ้านเป็นครูต้นแบบในชุมชนใน 3 เรื่องนี้

3) สรรหาเครือข่ายแบบพึ่งพากันอื่น ๆ เข้ามาหนุนเสริมให้การจัดการศึกษาสัมมาอาชีพได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้เครือข่าย 6 องค์กร ได้แก่ (1) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ เป็นแหล่งทุนสนับสนุน (2) สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม (3) โรงเรียนบ้านกุดแคน (4) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโน (5) สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม และ(6) สื่อสารมวลชนท้องถิ่น สกายไลน์เคเบิลทีวี จังหวัดมหาสารคาม

4) สมาชิกกลุ่มเกษตรกรร่วมกับนักวิชาการ คณะที่มิวิจัยออกแบบการเขียน หลักสูตรสัมมนาอาชีพร่วมกัน ซึ่งองค์ประกอบหลักสูตรประกอบด้วย (1) ความเป็นมาของ โครงการ (2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสัมมนาอาชีพ (3) การมอบภาระงาน (4) การ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (5) ระยะเวลาการเรียนรู้ (6) ความรู้ท้องถิ่นสัมมนาอาชีพเลี้ยงไก่ พันธุ์ไข่ สมุนไพรอาหารเพื่อสุขภาพ และดนตรีพื้นบ้านโปงลางประยุกต์ (7) การประเมินผล การใช้หลักสูตรตามสภาพจริงโดยการจัดนิทรรศการผลงานร่วมกับแหล่งทุนวิจัยและเข้าร่วม การประชุมวิชาการกับหน่วยงานอื่น ๆ

(หมายเหตุ ขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินการเขียนหลักสูตร เมื่อได้หลักสูตรแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม 3 คน ให้ตรวจสอบภาษาและเนื้อหา ให้ข้อเสนอแนะด้านการใช้ ภาษาไม่ถูกต้อง และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้ปรับปรุงด้านการใช้ภาษาอีสานให้เขียนเชิง วิชาการ ใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้อง)

ระยะที่ 3 การถอดบทเรียนและขยายผลการจัดการศึกษาสัมมนาอาชีพแบบมีส่วนร่วม โดยองค์กรในชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองของกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคน ตำบลหนองโน กลุ่มตัวอย่าง (1) สมาชิกกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคน จำนวน 60 คน และบ้านหินลาด จำนวน 12 คน มีฐานะยากจน ปานกลาง และร่ำรวยเป็นสมาชิกโครงการด้วยความสมัครใจ เพื่อทำ กิจกรรมเวทีชาวบ้านจัดกลุ่มสนทนาถอดบทเรียน (2) ผู้เชี่ยวชาญนักวิชาการสาขาเกษตรกรรม 1 คน และ(3) ปราชญ์ชุมชน (เกษตรกรต้นแบบในโครงการ) เครื่องมือที่ใช้คือ (1) แบบบันทึกการประชุม (แบบบันทึกการประชุมการถอดบทเรียน มีวิธีการ สร้างและหาคุณภาพแบบบันทึกการประชุมเหมือนในระยะที่ 1)

(2) แบบประเมินการพึ่งตนเองเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ศึกษา วิธีการสร้างจาก บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 40 - 63)

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมิน จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 40 - 63) และสร้างแบบประเมินจำนวน 35 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับน้อยที่สุด

1.2 การแปลคุณภาพเครื่องมือที่เหมาะสมตามเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 40 - 63) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย พบว่าได้แบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .88 (ดังภาคผนวก หน้า 165-167)

1.4 จัดพิมพ์แบบประเมินตนเองเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้กับกลุ่มเกษตรกรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งกระดาษเอกจากสำนักงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพแบบมีส่วนร่วมโดยองค์กรชุมชนของกลุ่มเกษตรกรตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยวิธีการส่งแบบสอบถามไปถึงเกษตรกรในตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 676 คน ได้รับกลับคืนมา จำนวน 595 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.02

3. เก็บข้อมูลจากการจัดประชุมภาคีเครือข่ายองค์กรเข้าร่วม โครงการและจัดสนทนา กลุ่มเวทีชาวบ้านในวันที่ 6 เดือน เมษายน พ.ศ. 2555 ณ แหล่งเรียนรู้ชุมชนบ้านกุดแคน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้สภาพปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรและความต้องการการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพ (ภาพประกอบภาคผนวก หน้า 213)

4. การเขียนหลักสูตรการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพแบบมีส่วนร่วมโดยองค์กรชุมชน รวบรวมข้อมูลจาก เดือนเมษายน 2555 - พฤษภาคม 2555 ได้เนื้อหาสัมมาอาชีพ 3 กิจกรรมการเรียนรู้ คือ (1) การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ (2) สมุนไพรอาหารเพื่อสุขภาพและ (3) คนตรีพื้นบ้านโปงลางประยุกต์ ซึ่งมีการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เป็คประตู่ใจ ปฏิสัมพันธ์กับเครือข่าย ปฏิบัติกิจกรรมสัมมาอาชีพ แก้ไขปัญหาทางานและประเมินผลงาน

5. การนิเทศติดตามประเมินผลโครงการ โดย (1) การจัดนิทรรศการเสนอผลงานโครงการ (2) การเขียนบทความ เผยแพร่ในฐานข้อมูล TCI (3) เอกสารหรือแผ่นพับเผยแพร่ (4) การจัดเวทีถอดบทเรียนวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555 มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคน และบ้านหินลาด ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ และคณะที่วิจัยเข้าร่วมการถอดบทเรียน (5) สรุปผลการวิจัยโดยสื่อสารคดี

สรุปขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังตารางปฏิบัติงาน

ตารางที่ 2 ตารางการปฏิบัติงานการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา
1	ขั้นเตรียมการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	เมษายน 2555
2	ศึกษาข้อมูลวิเคราะห์บริบท แหล่งเรียนรู้ของชุมชน	เมษายน 2555 – พฤษภาคม 2555
3	วางแผนการดำเนินงาน จัดทำโครงการและเตรียมการ การจัดการศึกษาสัมมาอาชีวะตามข้อเสนอโครงการ	เมษายน 2555 – พฤษภาคม 2555
4	สรรหาเครือข่ายขององค์กรในชุมชนและภายนอกชุมชนร่วมจัดการศึกษาสัมมาอาชีวะ	เมษายน 2555 – พฤษภาคม 2555
5	ประชุมชี้แจงเครือข่ายการจัดการศึกษาสัมมาอาชีวะ	เมษายน 2555 – มิถุนายน 2555
6	เรียนรู้การจัดการศึกษาสัมมาอาชีวะ	เมษายน 2555 – กันยายน 2555
7	นิเทศ ติดตาม ประเมินผล	กรกฎาคม 2555 – กันยายน 2555
8	สรุปกิจกรรม จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ของโครงการ พร้อมนำเสนอผลงานวิชาการ	กรกฎาคม 2555 – กันยายน 2555
9	ได้โครงร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ของโครงการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และได้จัดทำรายงานฉบับพร้อมสื่ออื่น ๆ ที่ได้เผยแพร่ในโครงการ	กันยายน 2555

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

เดือน เมษายน พ.ศ. 2555 – กันยายน พ.ศ. 2555

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลตามกระบวนการต่อไปนี้

1.1 นำข้อมูลมาจัดเป็นกลุ่มตามวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ คือ (1) เพื่อสำรวจ

สภาพปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรและความต้องการการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพแบบมีส่วนร่วม โดยองค์กรชุมชนของกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม (2) เพื่อเขียนหลักสูตรแหล่งเรียนรู้ชุมชนจัดการศึกษาสัมมาชีพแบบมีส่วนร่วม โดยองค์กรชุมชนของกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคน และ (3) เพื่อถอดบทเรียนและขยายผลการจัดการศึกษาสัมมาอาชีพแบบมีส่วนร่วม โดยองค์กรชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองของกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

1.2 นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลแบบตาราง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ตรวจสอบความตรงข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดการตรวจสอบความเที่ยงตรงข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) (สุภางค์ จันทวานิช, 2540 : 129) ดังต่อไปนี้

2.1.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการ

ตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากแหล่งที่มาของข้อมูลที่ต่างแหล่งกันว่า ถ้าข้อมูลมาจากแหล่งที่ต่างกัน แล้วยังมีความเหมือนกันคงเส้นคงวา ทั้งนี้แหล่งที่กล่าวมาได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งบุคคล และแหล่งสถานที่

2.1.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เป็นการใช่วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์ การถอดบทเรียน และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 นำค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถาม มาแปลผลตามเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 40 - 63) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 คะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนเกษตรกร

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

1.4 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 93 - 65)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
ΣR	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY